

Çocuklar ve Oyun

Dilara Güvenç & Ece Ertürk

Oyun her yaşta çocuklar için bir ihtiyaç, hak ve hem fiziksel hem ruhsal gelişimlerinin çok önemli bir parçasıdır. Çocuk gelişimi ve ruh sağlığında oyunun birçok farklı alanda önemi vardır. Çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve dil gelişimlerine katkı sağlarken; problem çözme becerileri kazandırır, merakı artırır ve öğrenme süreçlerini destekler. Dahası yaratıcılığa alan açar, özgüveni artırır, sosyal becerileri ve duygusal olgunluğu geliştirir. Çocukları özgürleştirir, bağımsızlaştırır ve kendilerini ifade etmelerine alan sağlar. Çocuklar kendilerini ve iç dünyalarını yetişkinler gibi sözcüklerle değil oyun ile ifade ederler. Oyun oynarken sadece kendilerine ait, güvenli bir fantezi dünyası yaratırlar ve yaşadıkları deneyimleri yeniden canlandırarak bu deneyimler üzerinde bir güç ve kontrol duygusu kazanırlar.

Oyunları iki türe ayırabiliriz:

- Serbest Oyun: Çocukların içlerinden geldiği gibi oynadıkları oyunlardır. Çocukların farklı nesnelere ve oyuncaklara anlamlar yükledikleri, karakterler canlandırdıkları ve "-miş gibi" yaptıkları sembolik oyunlar da serbest oyunun bir parçasıdır.
- Yapılandırılmış Oyun: Belli kurallar çerçevesinde ve daha çok yetişkinlerin yönlendirmesiyle oynanan oyun tipidir. Kutu oyunu gibi kurallı oyunlar ve daha eğitici nitelikteki oyunlar bu grupta değerlendirilebilir.

Çocuklarınızla oyun oynarken nelere dikkat edebilirsiniz:

- Çocukların serbest ve yapılandırılmış her iki oyun türünü de hem kendi başlarına hem de ebeveynleriyle oynamaları önemli ve gereklidir. Gün içinde farklı zaman dilimlerini farklı oyun tiplerine ayırabilir ve bu zamanlara çocuğunuzla birlikte karar verebilirsiniz.
- Oyunlarda çocuğunun liderliğine izin verin, onun kurduğu oyunu takip etmeye çalışın ve size verdiği rollerle, müdahale etmeden onun yarattığı oyuna katılmaya çalışın.
- Ebeveynler olarak çocuğunuzun takip ederek birlikte oynadığınız oyunlar aranızdaki bağı güçlendirir.
- Çocukların deneyimlerini ve duygularını anlayabilmek için de oyunlarından yararlanabiliriz. Özellikle çocuğunuzun kurduğu sembolik oyunları merak ederek ve üzerine düşünerek çocuğunuzun iç dünyasını daha iyi anlamaya çalışabilirsiniz. Oyunlarda ortaya çıkan temalar çocuğunuz için önemli olan konulara ve problem yaşadığı alanlara dair size ipuçları verebilir.
- Çocuğunuz zaman zaman oyunlarında agresif temalar (karakterleri dövüştürmek, silahla ateş etmek, vb.) ortaya çıkarıyorsa endişelenmeyin. Çocuklar öfkelerini oyunun güvenli alanı içinde bu şekilde ifade ederler ve bu oldukça normal ve beklenen bir durumdur. Ebeveynlerin bu oyunlardan korkmamaları ve durdurmamaları önemlidir.
- Çocuklar oyun oynarken ebeveynlerinin koyduğu güvenli sınırlara ihtiyaç duyarlar. Örneğin çocuğunuz oyun alanından çıkıp gerçekten kendisine veya çevresine zarar verecek şekilde oynuyorsa çocuğunuzun korumak için oyunu durdurmalı ve sınır koymalısınız. Sınır koyarken çocuğunuza bana vurmak yerine vuruyormuş gibi yapabilirsin ya da bu yastığa vurabilirsin gibi alternatifler sunabilirsiniz.
- Oyun oynamayı genellikle yalnızca çocukluk günlerine ait bir eylem olarak düşünürüz ama aslında oyun oynamak yetişkinlikte de yaratıcılığı artırır, öğrenmeyi destekler, problem çözme becerilerini geliştirir ve iyi olma hali ile ilişkilidir. Ebeveynler olarak çocuğunuzla paylaştığınız oyun zamanını bir zorunluluk olarak görmek yerine kendi oyuncu ve yaratıcı taraflarınızı keşfetmek için bir fırsat olarak değerlendirebilirsiniz.

Bilgi ve iletişim için: pdm@bilgi.edu.tr

İstanbul
Bilgi Üniversitesi

Psikolojik Danışmanlık Merkezi